

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN ASETUS PYYNTILUVALLA SALLITTAVASTA ITÄMEREN NORPAN METSÄSTYKSESTÄ METSÄSTYSVUONNA 2015–2016

Pääasiallinen sisältö

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädettäisiin metsästysvuotta 2015–2016 koskeva suurin sallittu saalismäärä itämeren norpan pyyntiluvilla sallittavaan metsästykseen.

Asetuksella sallittaisiin enintään 100 itämerennorpan metsästys pyyntiluvalla Perämeren-Merenkurkun kannanhoitoalueella. Määrä olisi alle 0,5 % itämeren norppien arvioidusta kokonaismäärästä Perämerellä. Muilla kannanhoitoalueilla ei sallita metsästystä pyyntiluvan nojalla, joten niille ei aseteta kiintiötä. Lisäksi Suomen riistakeskus voisi myöntää poikkeuslupia erityisen merkittävien vahinkojen estämiseksi. Asetuksella ei ole tarkoitus rajoittaa enää vahinkoperusteisten poikkeuslupien määrää. Niitä on viime vuosina haettu vain muutamia, joten niiden rajoittaminen ei ole enää perusteltua.

Asetus poikkeaa metsästyskauden 2014–2015 asetuksesta, jossa sallittiin ainoastaan poikkeusluvilla enintään 30 itämeren norpan yksilön metsästys Perämeren-Merenkurkun kannanhoitoalueella.

Perämeren norppakanta on jatkanut kasvuaan suhteellisen tasaisesti vuodesta 1988 ja oli 2010-luvulla laskentakannaltaan noin 7 000 yksilöä. Uusimmat vuoden 2015 laskentoihin perustuvat Luonnonvarakeskuksen (LUKE) saamat laskentatiedot osoittavat, että itämeren norppia on Perämerellä todennäköisesti vähintään 19 300, mutta kanta-arvion yläraja on todennäköisesti yli 20 000. LUKE:n täydentävän lausunnon mukaan tulos ei ole vertailukelpoinen aiempien vuosien tulosten kanssa, koska biologisesti kanta voi kasvaa vain noin 10 % vuodessa. Käytännössä aiemmin käytetty arvio laskennoissa nähtävien osuudesta (60–80%) tuottaa aliarvion norppien kokonaismäärästä. LUKE ei pysty arvioimaan kuinka suuri osuus norpista laskentalalla nähtiin eikä siten myöskään kokonaiskannan ylärajaa. Laskennoissa tuskin nähtiin kaikkia norppia, koska osa hylkeistä on aina vedessä. LUKE toteaa, että nyt todettu merkittävästi aikaisempaa suurempi norppamäärä mahdollistaa myös aiempia arvioita suuremman metsästyskuolleisuuden vaarantamatta kannan elinvoimaisuutta.

Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että itämeren norppakannan nykyinen koko ja kehityssuunta mahdollistavat pyyntiluvilla tapahtuvan metsästyksen Perämerellä. Laskennat ovat osoittaneet, että norpat eivät runstastu vastaavalla tavalla Itäisellä Suomenlahdella ja Lounaisaarihosta, joten siellä metsästystä ei avata.

Pyyntiluvalla sallittavan metsästyksen tarkoituksena on estää ja vähentää itämerennorppien kalastukselle ja kalankasvatukselle aiheuttamia vahinkoja. Niissä tapauksissa, jossa kalastusvahinkojen estämiseksi on mahdollista siirtyä poikkeuslupamenettelyn sijasta pyyntiluvalla tapahtuvaan metsästykseen, muutoksella kevennetään hallinnosta taakkaa.

1 Nykytila

Metsästyslain 10 §:n 2 momentin mukaan pyyntilupien ja alueellisen kiintiön nojalla sallittavan metsästyksen vuotuista saalismäärää voidaan rajoittaa. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, mitä riistaeläinlajeja rajoitus koskee, suurimmasta sallitusta saalismäärästä, saalisyksilöiden sukupuolesta ja iästä sekä alueesta, jota rajoitus koskee. Suomen riistakeskus myöntää pyyntiluvan sekä vastaa alueellisen kiintiön nojalla sallitun metsästyksen seurannasta.

Metsästykseen on oltava pyyntilupa tai metsästyksessä on noudatettava maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa säädettyä alueellista kiintiötä, jos metsästyksestä aiheutuu muun kuin metsästyslain 26 §:ssä maini-

tun riistaeläinlajin kannan vaarantuminen tai jos riistaeläinlajin metsästyksen tarkoituksenmukainen järjestäminen sitä edellyttää.

Metsästyslain 41 §:n 5 momentin mukaan poikkeuslupien ja 41 a §:n 4 momentissa tarkoitettujen kiintiön nojalla pyydettyjen saaliin vuotuista määrää voidaan rajoittaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella, jossa voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, mitä riistaeläinlajeja rajoitus koskee, suurimmasta sallitusta saalis määrästä, saalisyksilöiden sukupuolesta ja iästä sekä alueesta, jota rajoitus koskee. Maa- ja metsätalousministeriöllä on siten toimivalta rajoittaa poikkeuslupien nojalla pyydettyjen saaliin määrää ja aluetta. Tässä tapauksessa ei ole tarpeen rajoittaa poikkeuslupien määrää, sillä niitä on haettu viime vuosina vain muutamia.

Suomen riistakeskukselle on annettu 1.3.2011 voimaan tulleilla metsästyslain muutoksilla toimivalta myöntää riistaeläinten pyynti- ja poikkeuslupia. Suomen riistakeskus on itsenäinen julkisoikeudellinen laitos, jossa em. kaltaiset julkiset hallintotehtävät tehdään rikosoikeudellisella virkavastuulla. Suomen riistakeskusta ohjaa ja valvoo maa- ja metsätalousministeriö. Suomen riistakeskuksen harkintaa rajaa myös tämä maa- ja metsätalousministeriön asetuksella määräämään suurin sallittu saalis määrä ja aluetta koskeva rajoitus. Suomen riistakeskus ei voi poiketa näistä määristä tai myöntää pyyntilupia asetuksessa mainitun alueen ulkopuolelle.

Itämeren norppa kuuluu luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta annetun neuvoston direktiivin 92/43/ETY, jäljempänä luontodirektiivi, liitteen V lajeihin, jotka saattavat vaatia hoitosuunnitelman, mikäli niitä hyödynnetään. Luontodirektiivin 14 artiklassa säädetään liitteessä V olevista lajeista, jotka eivät ole yhtä tiukasti suojeltuja kuin liitteen IV lajit. Luontodirektiivi lähtökohtaisesti sallii liitteen V lajien metsästyksen, mutta metsästys ei saa olla ristiriidassa lajin suotuisan suojelun tason saavuttamisen kanssa. Artiklan 14 säännökset eivät siis estä lajien hyödyntämistä. Direktiivin 14 artikla edellyttää kuitenkin, että liitteen V lajien suojelutason tilaa on aktiivisesti seurattava. Jos seuranta osoittaa sen tarpeelliseksi, on jäsenvaltion toteutettava tarpeellisia toimenpiteitä suojelutason turvaamiseksi. Tällaisia toimenpiteitä voivat olla muun muassa lupajärjestelmä, rauhoitusaika sekä paikallinen tai väliaikainen rauhoittaminen. Suomessa on käytössä itämeren norppien kannan jatkuva seuranta, rauhoitusaika, lupajärjestelmä ja kiintiöt. Näiden lisäksi metsästyslaissa on säännökset tietyistä kielletyistä pyyntimenetelmistä. Itämeren norppalle on myös laadittu hoitosuunnitelma. Hoitosuunnitelma auttaa osoittamaan, että direktiivin velvoitteet täytetään, mutta direktiivi ei varsinaisesti edellytä lajikohtaisia hoitosuunnitelmia. Itämeren hyljekantojen hoitosuunnitelma on vahvistettu 30.3.2007.

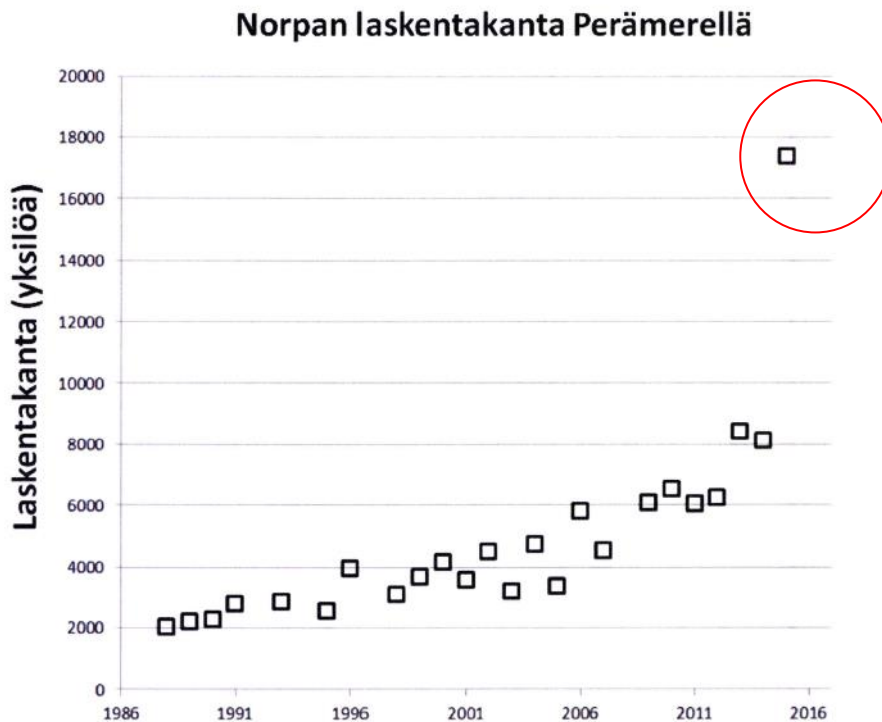
Liitteen V riistaeläinlajeja ovat Suomessa susi poronhoitoalueella sekä euroopanmajava, halli, kirjohylje, itämeren norppa, hilleri, näätä ja metsäjänis. Näistä euroopanmajava ja itämeren norppa on säädetty metsästysasetuksen 1 §:ssä pyyntiluvanvaraisiksi ja niille on säädetty rauhoitusaika metsästysasetuksen 24 §:n 1 momentissa. Itämeren norpan rauhoitusaika on 1.6.–31.8. ja 16.10.–15.4. Luontodirektiivi sallii poikkeamisen tiukasta suojelujärjestelmästä. Direktiivin 16 artiklassa säädetään tarkemmin niistä yksityiskohdista, joita suojelusta poikkeamisessa on sovellettava. Suojelusta poikkeaminen on mahdollista, mikäli toimenpiteelle ei ole muuta tyydyttävää ratkaisua eikä poikkeaminen heikennä lajin suojelutasoa. Tämän lisäksi poikkeamisen on täytettävä yksi erityisistä poikkeamisperusteista: esim. erityisen merkittävien vahinkojen estäminen tai ns. kannanhoidolliset perusteet. Luontodirektiivissä ei ole erityisiä vuodenaikaan sidottuja rajoitteita poikkeamiselle, joten poikkeaminen näiden lajien suojelusta on siten mahdollista läpi vuoden. Luontodirektiivi kuitenkin edellyttää kansallisen viranomaisen tapauskohtaista harkintaa.

Suomen riistakeskus myöntää pyyntiluvan hakemuksesta sekä vastaa alueellisen kiintiön nojalla sallitun metsästyksen seurannasta. Itämeren norppien metsästys on tähän mennessä ollut hyvin vähäistä. Metsästysvuoden 2014–2015 aikana Suomen riistakeskus on myöntänyt:

- Neljä poikkeuslupaa syksyn aikana; saaliiksi ilmoitusten mukaan yksi norppa Rannikko-Pohjanmaalla ja viisi norppaa Lapin aluetoimiston luvalla. Saalis siis yhteensä 6 norppaa.
- Kesän alussa 2 uutta poikkeuslupaa koskien yhteensä 15 norppaa Haukiputaan edustan yleisvesialueille ja Kemin ja Iin kuntien alueelle. Toistaiseksi ei ilmoitettua saalista.

2 Luonnonvarakeskuksen lausunto 4.5.2015 ja sen täydennys 3.6.2015 (Dnro 944/13 05 00/2015) liitteenä

Perämeren norppakanta on jatkanut kasvuaan suhteellisen tasaisesti vuodesta 1988 ja oli 2010-luvulla laskentakannaltaan noin 7 000 yksilöä. Uusimmat vuoden 2015 laskentoihin perustuvat Luonnonvarakeskuksen (LUKE) saamat laskentatiedot osoittavat, että itämeren norppia on Perämerellä todennäköisesti vähintään 19 300, mutta kanta-arvion yläraja on todennäköisesti yli 20 000. LUKE:n täydentävän lausunnon mukaan tulos ei ole vertailukelpoinen aiempien vuosien tulosten kanssa, koska biologisesti kanta voi kasvaa vain noin 10 % vuodessa. Käytännössä aiemmin käytetty arvio laskennoissa nähtävien osuudesta (60–80%) tuottaa aliarvion norppien kokonaismäärästä. LUKE ei pysty arvioimaan kuinka suuri osuus norpista laskentalalla nähtiin eikä siten myöskään kokonaiskannan ylärajaa. Laskennoissa tuskin nähtiin kaikkia norppia, koska osa hylkeistä on aina vedessä. LUKE toteaa, että nyt todettu merkittävästi aikaisempaa suurempi norppamäärä mahdollistaa myös aiempia arvioita suuremman metsästyskuolleisuuden vaarantamatta kannan elinvoimaisuutta.

Kuva 1. Itämeren norpan laskentakannan kehitys Perämerellä 1988–2015

Vaalean harmaalla Itämerennorpan esiintymisalueet, tumman harmaalla pääasialliset pesimäalueet.

Kuva 2. Itämeren norpan esiintymisalueet. Pääosa (75%) elää Perämerellä.¹

3 Suurimmat sallitut saalismäärät ja muut rajoitukset metsästysvuodelle 2015–2016

3.1 Suurimmat sallitut saalismäärät

Asetuksella rajoitettaisiin itämeren norpan pyyntiluvalla tapahtuva metsästys 100 yksilöön. Metsästys olisi mahdollista sen lisäksi myös poikkeusluvilla vahinkoperusteella, mutta johtuen poikkeuslupien vähäisyydestä, ei asetuksella rajoitettaisi näiden määrää.

Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että itämeren norppakannan nykyinen koko ja kehityssuunta mahdollistavat pyyntiluvilla tapahtuvan metsästyksen Perämeren-Merenkurkun kannanhoitoalueella. Pyyntiluvalla sallittavan metsästyksen tarkoituksena on estää ja vähentää itämerennorppien kalastukselle ja kalankasvatukselle aiheuttamia vahinkoja. Niissä tapauksissa, jossa kalastusvahinkojen estämiseksi on mahdollista siirtyä poikkeuslupamenettelyyn sijasta pyyntiluvalla tapahtuvaan metsästyksen, muutoksella kevennetään hallinnosta taakkaa.

Laskennat ovat osoittaneet, että norpat eivät runsastu vastaavalla tavalla Itäisellä Suomenlahdella ja Lounais-saaristossa, joten siellä metsästystä ei avata. Lisäksi vain Perämereltä on tällä hetkellä saatavilla tarpeeksi luotettavaa tietoa norpan kannan kehityksestä ja terveydentilasta. Suomen riistakeskus tulee edellyttämään lupaehdoissa, että Luonnonvarakeskus saa tarvittavat näytteet saaliiksi saaduista hylkeistä, joten metsästys hyödyttää myös tutkimusta. Itämeren norppien tutkimusta ja tutkimusyhteistyötä muiden Itämeren valtioiden, erityisesti Ruotsin ja Viron kanssa, tulee syventää käytettävissä olevien resurssien puitteissa. Maa- ja metsätalousministeriö tulee ottamaan asian esille tulohajauksessaan. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriö pitää tärkeänä, että Luonnonvarakeskus edelleen kerää näytteet saaliiksi saaduista hylkeistä jo tulevia luon-

¹ http://www.rktl.fi/riista/hylkeet/hylkeiden_levinneisyys.html

todirektiiviraportointeja silmällä pitäen.² Näytteitä käytetään hyljekantojen rakennetta, ympäristömyrkykuormitusta, terveydentilaa ja hyljekantojen kalastovaikutuksia selvittävässä seuranta- ja tutkimushankkeissa.

Maa- ja metsätalousministeriön asetus rajoittaa Suomen riistakeskuksen toimivaltaa, joten se ei voi poiketa näistä määristä tai myöntää pyyntilupia asetuksissa mainitun alueen ulkopuolelle. Suurin sallittu saalismäärä ei ole määrä, joka tulisi saavuttaa, vaan se asettaa Suomen riistakeskuksen lupaharkinnalle pyyntilupien nojalla saaliiksi saatavien itämeren norppien määrää koskevan rajoituksen.

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta on korostanut, että pitkällä tähtäimellä hylkeiden ammattikalastukselle aiheuttamia merkittäviä vahinkoja tulee pyrkiä ratkomaan ensisijaisesti muilla keinoilla kuin vahinkojen ja tappioiden korvaamisella.

3.2 Alueelliset rajoitukset

Asetuksessa asetetaan alueellisia rajoituksia itämeren norpalle. Pyyntilupien käyttö olisi mahdollista vain Perämeren-Merenkurkun kannanhoitoalueella, jossa kannan on todettu kasvavan.

4 Esityksen vaikutukset

Perämeren itämeren norppakanta on kasvanut tasaisesti 1980 -luvun lopulta saakka ja itämeren norppakannan nykyinen koko ja kannan kehitys mahdollistavat rajoitetun metsästyksen aloittamisen Perämeren-Merenkurkun kannanhoitoalueella. Uusimmat lentolaskentatulokset osoittavat, että aiemmat kanta-arviot ovat olleet aliarvioita, sillä vuoden 2015 laskennoista saatujen tietojen 17 400 norpan laskentakannan perusteella arvioituna kokonaiskanta on LUKE:n mukaan vähintään 19 300. Esitettävä 100 itämeren norpan suurin sallittu saalismäärä on huomattavasti suurempi kuin edellisenä vuonna ja nyt Suomen riistakeskus voi myöntää ensimmäistä kertaa pyyntilupia myös metsästyslain 10 §:n nojalla eikä vain 41 §:n mukaisina poikkeuslupina kuten aiemmin. Tämän suuruinen suurin sallittu saalismäärä ei kuitenkaan vaikuta heikentävästi itämeren norppakantaan.

Itämeren norppakannan hoidon tavoitteena on elinvoimaisen kannan saavuttaminen kannanhoitoalueittain ja levittäytyminen uusille alueille. Perämerellä norppa pystyy säilymään elinvoimaisena pitkälläkin aikavälillä ja sillä on riittävästi elinympäristöä. Itämeren norppakannan kasvunopeus Perämerellä on ollut vuodesta 1988 lähtien keskimäärin 4,7 % vuodessa. Kasvunopeus on kuitenkin viime vuosina nopeutunut, sillä vuosien 2000–2014 keskimääräinen kasvunopeus on ollut 5,9 % vuodessa. Kohdunkuroumasairaudestakaan ei ole tietoja kuin vanhoista yksilöistä. LUKE:n mukaan biologinen maksimi norppakannan vuotuiselle kasvunopeudelle voi olla 10 %. Koska aiemmin kantaa vaivanneista terveysongelmia ei enää viime vuosina ole tavattu, voidaan nykytietojen valossa sanoa, että norppakanta voi kasvaa 5–10 % vuodessa. Tällä kasvunopeudella kantaan tulee lisää hylkeitä 1 000–2 000 joka vuosi. 100 yksilön kiintiö olisi todennäköisesti alle 0,5 % kokonaiskannasta ja 5–10 % Perämeren arvioidusta vuotuisesta kannankasvusta. Näin pieni määrä ei merkittävästi hidasta kannan kasvua.

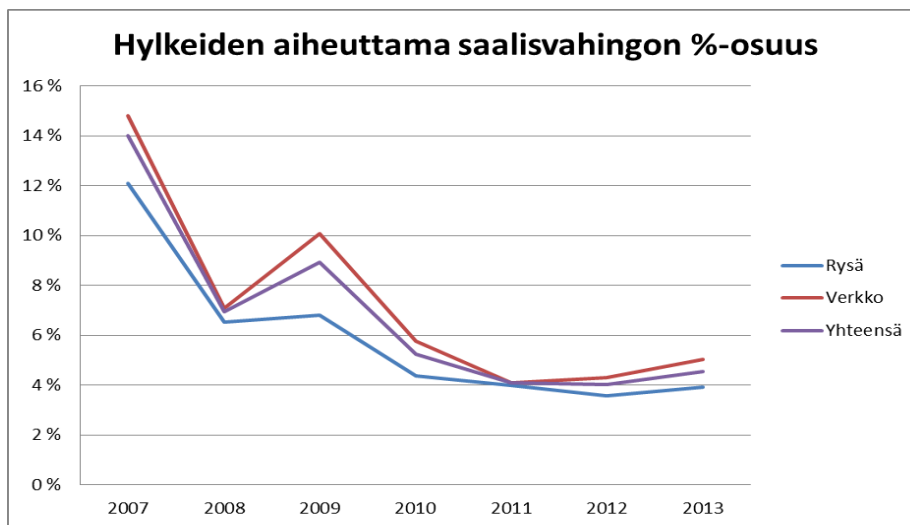
Pyyntiluvalla sallittavan metsästyksen tarkoituksena on estää ja vähentää itämeren norppien kalastukselle ja kalankasvatukselle aiheuttamia vahinkoja. Niissä tapauksissa, jossa kalastusvahinkojen estämiseksi on mahdollista siirtyä poikkeuslupamenettelyyn sijasta pyyntiluvalla tapahtuvaan metsästyksen, muutoksella kevennetään hallinnosta taakkaa. Itämeren norpan metsästys ehkäisee jonkin verran ammattikalastajien pyydyksille aiheuttamien vahinkojen syntymistä, joten esitys voi jossain määrin vähentää kalastajille valtion varoista maksettavia vakuutustukia (laki kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta 998/2012). Keskeisempää on kuitenkin signaalin antaminen, että itämeren norpan aiheuttamiin vahinkoihin vastataan muutoinkin kuin byro-

² http://www.rktl.fi/riista/hylkeet/hylkeiden_metsastys/hyljenaytteet.html

kraattisiksi osoittautuneilla vahinkoperusteisilla luvilla. Esitys todennäköisesti pienentää itämeren norpasta aiheutuvaa sosiaalista konfliktia ja nostaa itämeren norpan arvoa vahinkoeläimestä arvostetuksi riistalajiksi, vaikkakaan hyljekauppakiellon johdosta olemassa olevaa resurssia ei voi täysimääräisesti hyödyntää muutoin kuin metsästäjien omassa taloudessa.

SLU:n raportin (Aqua reports 2014:1) mukaan, joka tosin perustuu populaatioarvioon 8 500–12 000 norppaa, itämeren norppien vuosittainen ravinnonkulutus silakan osalta olisi 2 000–5 000 tonnia ja muikun osalta 1 900–5 000 tonnia Perämerellä. Määrä on samansuuruinen tai jopa suurempi kuin Suomen ja Ruotsin yhteenlaskettu ammattikalastuksen muikku ja silakkasaalis Perämerellä.³ Uusien kantatietojen perusteella voitaneen sanoa, että itämeren norpat syövät ainakin 2-kertaisen määrän. Vaikka itämeren norpan ruokavaliossa oli eniten silakkaa ja muikkua sekä kolmipiikkiä, tutkimuksessa havaittiin 12 eri kalalajia, mutta mukana oli myös siikaa ja ahventa.

Raportoidut saalisvahingot ovat vain pieni osa hylkeiden aiheuttamista vahingoista. Suorien saalis- ja pyydysvahinkojen lisäksi hylkeet ovat mm. tehneet paikoin perinteisen verkkokalastuksen kannattamattomaksi, jonka vuoksi on jouduttu siirtymään uusiin hylkeenkestäviin pyydysmalleihin. Nämä uudet rysät ovat hyvin kalliita ja niiden pyyntiteho saattaa olla heikompi kuin perinteisten pyydysten. Hylkeenkestävät rysät suojaavat kalan rysän sisällä, mutta vahinkoja tapahtuu edelleen rysän suuaukolla. Hylkeet saattavat myös vaikuttaa kalojen käyttäytymiseen siten, että kalat siirtyvät ulkosaariston alueelta sisäsaaristoon. Tämä hankaloittaa merkittävästi kalastusta, sillä kalastuslupien saaminen uusille alueille ja erityisesti sisäsaaristoon on haastavaa. Hyljesietopalkkioilla pyritään auttamaan kalastusta sopeutumaan tilanteeseen. Se on kuitenkin siirtymäkauden järjestely eikä pysyvä mekanismi. Vuonna 2014 ammattikalastajille ja kalankasvattajille maksettiin yhteensä 1 630 000 euroa hyljesietopalkkioita. Hylkeet vaikuttavat myös vapaa-ajankalastukseen, sillä varsinkin sisäsaaristossa paikoin verkkokalastus on käynyt mahdottomaksi.

Kuva 3. Hylkeiden saaliille aiheuttamien vahinkojen kehityksestä suhteessa kalastuksen arvoon (%). Vahinkoprosentin lasku kertoo pikemmin kalastusintensiteetin vähentymisestä ja ilmoituskynnyksen noususta. On jouduttu vähentämään tai lopettamaan kalastus hyljevahingoista johtuen tai on siirrytty joko kokonaan tai osittain verkkokalastuksesta rysäpyyntiin.⁴

Perämerellä alkava metsästys ei vaikuta Suomenlahden itämeren norpan suojeluun. Itämeren norpan suojelun kannalta keskeistä olisi tarkentaa kannan laskentoja Suomenlahdella ja Saaristomerellä, eikä metsästyksen

³ <http://www.slu.se/Documents/externwebben/akvatiska-resurser/publikationer/Aquarapporter/Aqua%20reports%202014-1.pdf>

⁴ http://www.rktl.fi/www/uploads/pdf/uudet%20julkaisut/rktl_hylje_12_13_web.pdf

sallimisella Perämeren-Merenkurkun kannanhoitoalueella ole tämän kannalta olennaista vaikutusta. Suomenlahdella ja Saaristomerellä tulisi sivusaaliin määrää selvittää tarkemmin. Varsinais-Suomen, Uudenmaan ja Kymenlaakson alueella tehdyn kalastajien haastattelututkimuksen mukaan sivusaaliiksi joutuvat hylkeet olisivat lähes poikkeuksetta halleja. Vain kaksi kymenlaaksolaista kalastajaa sanoi sivusaaliiksi jäävän sekä halleja että norppia⁵. Ensi vuoden alusta voimaan tuleva kalastuslaki tulee joka tapauksessa olennaisesti parantamaan tietoja, kuinka paljon hylkeitä jää sivusaaliiksi, koska lakiin lisättiin sivusaalisilmoitusvelvollisuus. Kalastuslain 62 §:n mukaan ilmoitus säännöksessä tarkoitettua sivusaaliista tulee pyydyksen haltijan tehdä viipymättä Luonnonvarakeskukselle ja sen tekeminen koskee sekä elävänä että kuolleena pyydyksistä löytyneitä eläimiä. Ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönti tulee olemaan myös rangaistavaa (kalastusrikkomus).

5 Asian valmistelu

Asetus on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä virkatyönä.

Esitysluonnoksesta pyydettiin lausuntoja seuraavilta tahoilta: ympäristöministeriö, Suomen riistakeskus, Metsähallitus, Luonnonvarakeskus (LUKE), Suomen ympäristökeskus (SYKE) Suomen Luonnonsuojeluliitto (SLL), Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto (MTK), Svenska lantbruksproducenternas centralförbund (SLC), WWF Suomi, Suomen Metsästäjäliitto ry, Natur och Miljö r.f., Luonto-Liitto, Suomen Ammatikalastajaliitto (SAKL), Kalatalouden Keskusliitto (KKL), Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö, Suomen Hylkeenpyytäjät ry ja Perämeren kalastusalue.

Lausuntoja annettiin yhteensä 14. Lausunnoissa itämeren norpan osalta todettiin seuraavaa:

Suomen riistakeskuksella ja Metsähallituksella ei ollut huomautettavaa.

LUKE toteaa, että vaikka Luonnonvarakeskus pitääkin enintään 100 norpan metsästystä Perämeren kannanhoitoalueelta hyväksyttävänä ja kestäväenä, ehdottaa se vielä harkittavaksi alemman kiintiön asettamista ensimmäisenä vuotena. Tämä siksi, että yhden vuoden poikkeuksellinen kanta-arviotulos herättää aina kysymyksiä. Kannan todellinen, aiemmin arvioitua suurempi koko vaatisi mielestämme vahvistuksen eli samanlaisen tuloksen useampana perättäisenä vuotena (mikä ei ehkä toteudu, jos jäätilanne on tulevina vuosina aiempien, vaan ei vuoden 2015 kaltainen) sekä aineiston uudentyyppistä analyysiä, jotta uusi arviointitulos voidaan vahvistaa ja tuloksen erilaisuuden syyt ymmärtää.

Ympäristöministeriö katsoo, että 100 yksilön metsästys olisi mahdollista, mutta varovaisuusperiaatteen mukaan metsästyskaudella 2015/16 metsästyskiintiön pitäisi olla esitettyä alempi. SYKE katsoo, että pohjoisimman kannanhoitoalueen norppakanta kestää ehdotetun enimmillään sadan yksilön metsästyksen. Esitetyllä muutoksella saattaa olla myönteisiä vaikutuksia norppiin kohdistuviin asenteisiin sekä konfliktialttiuteen.

KKL pitää erinomaisena siirtymistä pyyntiluvan nojalla tapahtuvaan metsästykseseen, mutta esittää, että lupamäärä vähintään kaksinkertaistetaan. SAKL kannattaa esitystä siirtymisestä pyyntiluvalla tapahtuvaan metsästykseseen, mutta esitetty määrä on riittämätön ottaen huomioon uudet tiedot norppakannan koosta. Suomen Hylkeenpyytäjät ry toteaa, että hylkeenpyytäjien havainnot norppakannan tilasta näyttävät viimeinkin siirtyneen myös riistantutkimuksen statistiikkaan, kun norppakannan kooksi arvioidaan noin 20 000. Esittää kokonaissaalismääräksi 500, josta 450 suunnattaisiin Perämeren-Merenkurkun kannanhoitoalueelle ja 50 yksilöä varataan muiden kannanhoitoalueiden käyttöön. Kyseisillä saalismäärillä ei vaaranneta kannan kasvua ja ihmisarukuuden palautumisen myötä myös norpan vierailut kalan pyydyksissä tulevat vähentymään ja sitä kautta sivusaaliskuolleisuus tulee pienenevän. Esittää myös norpan metsästysajan muuttamista vastaamaan harmaahylkeen metsästysaikaa.

⁵ http://www.rktl.fi/www/uploads/pdf/uudet%20julkaisut/rktl_hylje_12_13_web.pdf

WWF toteaa, että kannan koko on tarkennettava uusissa tehostetuissa laskennoissa. Esitetty 100 yksilön kiintiön on hyväksyttävällä tasolla koko Perämeren kannan kokoon nähden ja riittävä ongelmatapausten varalle. Ruotsin mahdollisesti myöntämät poikkeusluvut tulee ottaa huomioon Suomen lupakiintiössä. Lisäksi WWF pitää erittäin tärkeänä, että metsästystä säädellään jatkossakin tiukalla lupakäytännöllä. Erimerkiksi keväällä 2015 norppa oli Perämerellä erittäin helposti pyydettävissä.

Suomen Metsästäjäliitto ja MTK kannattavat esitystä.

Suomen Luonnonsuojeluliitto esittää, että ilmastonmuutos tulee vaikuttamaan tulevaisuudessa norpan elinympäristöön ja kannan kasvunopeuteen myös Perämerellä. Itämerennorppakannan suuruudesta vallitsee yllättävä epävarmuus, sillä viime kevään laskenta poikkesi rajusti ylöspäin aiempien vuosien vakaasta aikasarjasta. Vuoden 2015 laskentatulokseen on syytä suhtautua vielä varauksella ja jatkossa olisi syytä laajentaa vastaavassa tilanteessa laskentalinjastoa. SLL katsoo kuitenkin, että laskenta osoittaa norpan kannan nyt ylittävän Perämerellä riittävän varmasti 10 000 yksilön rajan. Itämeren suojelukomission hyljesuosituksen mukaan varovainen pyynti on tällöin mahdollista. Sadan norpan pyynti on jo merkittävää, mutta SLL hyväksyy tämän tasoisen pyynnin, mutta vastustaa siirtymistä kannanhoidolliseen pyyntiin ja katsoo että pyynti tulee toteuttaa poikkeusluvin.

Perämeren kalastusalue pitää positiivisena, että pyynnissä ei rajoiteta vahinkoperusteisia lupia. Esitetty ns. kannanhoidollinen metsästyskiintiö ei ole riittävä, vaan se pitäisi nostaa 500 yksilöön.

Luonnonsuojeluyhdistys Tapiola ry toteaa, että tilanteessa jossa norppakanta on edelleen vielä toipumassa, on liian aikaista aloittaa kiintiömetsästys ja uhanalaislistalla olevan lajin kiintiömetsästys ei ole kestävän käytön periaatteiden mukaista metsästystä.

Lausuntojen perusteella asetukseen ei tehty muutoksia, mutta muistiota on täydennetty lausunnoissa esitettyjen tietojen perusteella.

6 Voimaantulo

Maa- ja metsätalousministeriön asetus ehdotetaan tulevaksi voimaan 5.8.2015